

SAMARBEIDSAVTALE  
OM SATELLITNAVIGASJON MELLOM  
DEN EUROPEISKE UNION OG DENS MEDLEMSSTATER  
OG KONGERIKET NORGE



DEN EUROPEISKE UNION, heretter også kalt «Unionen»,

og

KONGERIKET BELGIA,

REPUBLIKKEN BULGARIA,

DEN TSJEKKISKE REPUBLIKK,

KONGERIKET DANMARK,

FORBUNDSREPUBLIKKEN TYSKLAND,

REPUBLIKKEN ESTLAND,

REPUBLIKKEN HELLAS,

KONGERIKET SPANIA,

REPUBLIKKEN FRANKRIKE,

IRLAND,

REPUBLIKKEN ITALIA,

REPUBLIKKEN KYPROS,

REPUBLIKKEN LATVIA,

REPUBLIKKEN LITAUEN,

STORHERTUGDØMMET LUXEMBURG,

REPUBLIKKEN UNGARN,

MALTA,

KONGERIKET NEDERLAND,

REPUBLIKKEN ØSTERRIKE,

REPUBLIKKEN POLEN,

REPUBLIKKEN PORTUGAL,

ROMANIA,

REPUBLIKKEN SLOVENIA,

DEN SLOVAKISKE REPUBLIKK,

REPUBLIKKEN FINLAND,

KONGERIKET SVERIGE,

DET FORENTE KONGERIKE STORBRITANNIA OG NORD-IRLAND,

partene i Traktaten om Den europeiske unions virkemåte, heretter kalt «medlemsstater»,

på den ene side, og

KONGERIKET NORGE, heretter kalt «Norge»,

på den annen side,

Den europeiske union, medlemsstatene og Norge, heretter sammen kalt «Partene»,

SOM ER OPPMERKSOM PÅ at Norge har deltatt tett i Galileo- og EGNOS-programmene helt siden disse programmenes utformingsfase,

SOM ER SEG BEVISST den utvikling som har funnet sted med hensyn til forvaltningen av, eierskapet til og finansieringen av de europeiske GNSS-programmene i henhold til rådsforordning (EF) nr. 1321/2004 av 12. juli 2004 om opprettelse av strukturer for forvaltning av europeiske programmer for satellittbasert radionavigasjon<sup>1</sup>, med senere endringer, og europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 683/2008 av 9. juli 2008 om den videre gjennomføringen av de europeiske satellittnavigasjonsprogrammene (EGNOS og Galileo)<sup>2</sup>,

SOM TAR I BETRAKTNING fordelene ved at de europeiske GNSS og deres tjenester har samme beskyttelsesnivå på Partenes territorier,

---

<sup>1</sup> EUT L 246, 20.7.2004, s. 1.

<sup>2</sup> EUT L 196, 24.7.2008, s. 1.

SOM ER OPPMERKSOM PÅ at Norge har til hensikt til rett tid og innenfor sitt myndighetsområde å innføre og håndheve tiltak som gir samme grad av sikkerhet og trygghet som gjeldende tiltak i Den europeiske union,

SOM ERKJENNER Partenes forpliktelser etter folkeretten,

SOM ERKJENNER at Norge har interesse av alle de tjenester som tilbys gjennom Galileo, herunder den offentlig regulerte tjenesten (PRS),

SOM ER OPPMERKSOM PÅ Avtalen mellom Norge og Den europeiske union om sikkerhetsprosedyrene ved utveksling av gradert informasjon,

SOM ØNSKER formelt sett å opprette et nærmere samarbeid om alle forhold som angår de europeiske GNSS-programmene,

SOM ANSER at Avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (heretter kalt «EØS-avtalen») utgjør et formålstjenlig rettslig og institusjonelt grunnlag for å utvikle et samarbeid om satellittnavigasjon mellom Den europeiske union og Norge,

SOM ØNSKER å utfylle EØS-avtalens bestemmelser gjennom en bilateral avtale om satellittnavigasjon i saker som er av særlig betydning for Norge, Unionen og dens medlemsstater,

ER BLITT ENIGE OM FØLGENDE:

## ARTIKKEL 1

### Avtalens formål

Denne Avtalen har som hovedformål å styrke samarbeidet mellom Partene ytterligere ved å utfylle bestemmelsene om satellittnavigasjon i EØS-avtalen.

## ARTIKKEL 2

### Definisjoner

I denne Avtale

- a) omfatter «europiske verdensomspennende satellittnavigasjonssystemer (GNSS)» Galileo-systemet og det europeiske satellittbaserte støttesystemet for satellittnavigasjon (EGNOS);
- b) menes med «støttesystem» regionale mekanismer som EGNOS. Ved hjelp av disse mekanismene kan GNSS-brukere oppnå bedre ytelse, som økt presisjon, tilgjengelighet, integritet og driftssikkerhet;
- c) menes med «Galileo» et uavhengig, sivilt, europeisk, verdensomspennende satellittnavigasjons- og tidsangivelsessystem som er underlagt sivil kontroll, og som leverer GNSS-tjenester utformet og utviklet av Unionen og dens medlemsstater. Driften av Galileo kan overføres til en privat aktør.

Galileo planlegges med en åpen tjeneste, en kommersiell tjeneste, en sikkerhetskritisk tjeneste og en søk- og redningstjeneste, i tillegg til en sikret offentlig regulert tjeneste (PRS) med begrenset tilgang for å dekke behovene til autoriserte brukere i offentlig sektor;

d) menes med «reguleringstiltak» alle lover, forskrifter, retningslinjer, regler, prosedyrer, vedtak eller tilsvarende forvaltningsmessige tiltak som er vedtatt av en Part;

e) menes med «gradert informasjon» informasjon i enhver form som må sikres mot uautorisert utlevering som i en eller annen grad vil kunne skade Partenes eller enkelte medlemsstaters vesentlige interesser, herunder deres nasjonale sikkerhet. Graderingen angis med graderingsmerking. Slik informasjon graderes av Partene i henhold til gjeldende lover og forskrifter, og må sikres mot brudd på konfidensialitet, integritet og tilgjengelighet.

### ARTIKKEL 3

#### Samarbeidsprinsipper

1. Partene er enige om at følgende prinsipper skal gjelde for samarbeidsaktivitetene som omfattes av denne Avtale:

a) EØS-avtalen skal ligge til grunn for samarbeidet om satellittnavigasjon mellom Partene;



- b) frihet til å levere satellittbaserte navigasjonstjenester på Partenes territorier;
- c) frihet til å benytte samtlige tjenester som tilbys gjennom Galileo og EGNOS, herunder PRS, forutsatt at vilkårene for bruk av disse tjenestene er oppfylt;
- d) nært samarbeid i GNSS-relaterte sikkerhetssaker ved å innføre og håndheve samme GNSS-relaterte sikkerhetstiltak både i Unionen og Norge;
- e) behørig respekt for Partenes internasjonale forpliktelser vedrørende bakkeanlegg for europeiske GNSS.

2. Denne Avtale skal ikke berøre det institusjonelle rammeverket som er opprettet med hjemmel i EU-retten med henblikk på Galileo-programmets virksomhet. Avtalen berører heller ikke gjeldende reguleringstiltak til gjennomføring av forpliktelsene om ikke-spredning og eksportkontroll, kontroll med immateriell teknologioverføring eller nasjonale sikkerhetstiltak.

#### ARTIKKEL 4

##### Radiofrekvensspektrum

1. Partene er enige om å samarbeide i Den internasjonale teleunion (ITU) i saker om radiofrekvensspektrum som angår europeiske satellittnavigasjonssystemer, idet de tar hensyn til Omforent memorandum om behandlingen i ITU av Galileos satellittbaserte radionavigasjonssystem, som ble undertegnet 5. november 2004.

2. Partene skal i den forbindelse sikre en tilfredsstillende frekvenstildeling for europeiske satellitnavigasjonssystemer for å sikre at tjenestene som tilbys gjennom disse systemene, er tilgjengelige til beste for brukerne.
3. Videre erkjenner Partene at det er viktig å beskytte frekvensspektret for radionavigasjon mot avbrudd og interferens. De skal derfor kartlegge kilder til interferens og etterstrebe løsninger til bekjempelse av slik interferens som Partene kan godta.
4. Ingen bestemmelse i denne Avtale skal tolkes slik at de fraviker ITUs gjeldende bestemmelser, herunder ITUs radioreglement.

## ARTIKKEL 5

### Bakkeanlegg for europeiske GNSS

1. Norge skal treffe alle mulige tiltak for å lette utplassering, vedlikehold og utskifting av bakkeanlegg for europeiske GNSS («bakkeanlegg») på territorier underlagt norsk jurisdiksjon.
2. Norge skal treffe alle mulige tiltak for å beskytte, og sikre kontinuerlig og uforstyrret drift av, bakkeanleggene på norsk territorium, blant annet ved hjelp av rettshåndhevende myndigheter der det er aktuelt. Norge skal ta alle mulige midler i bruk for å hindre at anlegget utsettes for lokal radiostøy eller forsøk på datainnbrudd (hacking) eller avlytting.

3. De kontraktmessige forholdene ved bakkeanleggene skal avtales mellom Europakommisjonen og den som innehar eiendomsretten til anleggene. Norske myndigheter skal respektere bakkeanleggenes særskilte status fullt ut og skal, så langt det er mulig, søke enighet med Europakommisjonen før det iverksettes tiltak som berører anleggene.
4. Norge skal gi enhver person som er utpekt eller på annen måte bemyndiget av Den europeiske union, kontinuerlig og uhindret adgang til bakkeanleggene. For dette formål skal Norge opprette et kontaktpunkt som skal motta informasjon om personer som besøker anleggene, og for øvrig lette disse personenes bevegelser og virksomhet i praksis.
5. Bakkeanleggets arkiver og utstyr samt dokumenter i enhver form som er i transitt og bærer offisielt stempel eller merke, skal ikke være underlagt inspeksjon av toll- eller politimyndighet.
6. Ved trussel mot eller kompromittering av sikkerheten ved et bakkeanleggs infrastruktur eller drift skal Norge og Europakommisjonen omgående underrette hverandre om hendelsen og om hvilke tiltak som vurderes iverksatt for å løse situasjonen. Europakommisjonen kan utpeke et annet betrodd organ som kan fungere som kontaktpunkt for slik informasjon overfor Norge.
7. Partene skal i en egen avtale fastsette nærmere prosedyrer for å håndtere spørsmål som nevnt ovenfor i nr. 1–6. Disse prosedyrene bør blant annet klarlegge forhold som inspeksjoner, kontaktpunktene oppgaver, krav til kurerer samt tiltak mot lokal radiointerferens og fiendtlige angrep.

## ARTIKKEL 6

### Sikkerhet

1. Partene er overbevist om at det er nødvendig å beskytte verdensomspennende satellittnavigasjonssystemer mot trusler som misbruk, interferens, avbrudd og fiendtlige handlinger. Partene skal derfor treffe alle mulige tiltak, herunder inngå egne avtaler der det er hensiktsmessig, for å ivareta kontinuiteten i, tryggheten ved og sikkerheten rundt satellittnavigasjonstjenestene og tilhørende infrastruktur og kritiske systemelementer som befinner seg på deres territorium.

Europakommisjonen planlegger å utarbeide tiltak for å beskytte, føre kontroll med og forvalte sensitive systemelementer, opplysninger og teknologier som inngår i de europeiske GNSS-programmene, for å hindre slike trusler og uønsket spredning.

2. Norge bekrefter i denne forbindelse at det har til hensikt til rett tid, og innenfor sitt myndighetsområde, å innføre og håndheve tiltak som gir samme grad av sikkerhet og trygghet som gjeldende tiltak i Den europeiske union.

I tråd med dette skal Partene ta spørsmål om sikkerheten rundt GNSS, herunder akkreditering, opp til drøfting i de aktuelle komiteene som inngår i de europeiske GNSS-organenes styringsstruktur. De praktiske ordningene og prosedyrene skal fastsettes i de aktuelle komiteenes saksbehandlingsregler, samtidig som det tas hensyn til EØS-avtalens rammeverk.

3. Dersom det skulle inntreffe en hendelse som medfører at det ikke er mulig å oppnå samme grad av sikkerhet og trygghet, skal Partene avholde konsultasjoner for å løse situasjonen. Omfanget av samarbeidet i denne sektoren kan, der det er hensiktsmessig, justeres i samsvar med dette.

## ARTIKKEL 7

### Utveksling av gradert informasjon

1. Utveksling og sikring av gradert informasjon fra Unionen skal skje i samsvar med Avtalen mellom Kongeriket Norge og Den europeiske union om sikkerhetsprosedyrene ved utveksling av gradert informasjon<sup>3</sup>, undertegnet 22. november 2004, og med avtalens gjennomføringsordninger.
2. Norge kan utveksle gradert informasjon med nasjonal graderingsmerking vedrørende Galileo med de medlemsstater som Norge har inngått bilaterale avtaler med om dette.
3. Partene skal arbeide for at det opprettes et omfattende og helhetlig rettslig rammeverk som gir dem adgang til å utveksle gradert informasjon om Galileo-programmet seg imellom.

---

<sup>3</sup> EUT L 362, 9.12.2004, s. 29.

## ARTIKKEL 8

### Eksporthkontroll

1. For å sikre at Partene seg imellom følger ensartede retningslinjer for eksportkontroll og ikke-spredning i forbindelse med Galileo, bekrefter Norge at det har til hensikt til rett tid, og innenfor sitt myndighetsområde, å innføre og håndheve tiltak som gir samme grad av kontroll med eksport og ikke-spredning av Galileo-teknologi, -data og -gjenstander som gjeldende tiltak i Unionen og dens medlemsstater.
2. Dersom det skulle inntreffe en hendelse som medfører at det ikke er mulig å oppnå samme grad av eksportkontroll og ikke-spredning, skal Partene avholde konsultasjoner for å løse situasjonen. Omfanget av samarbeidet i denne sektoren kan, der det er hensiktsmessig, justeres i samsvar med dette.

## ARTIKKEL 9

### Offentlig regulert tjeneste

Norge har uttrykt interesse for Galileo PRS, ettersom denne tjenesten anses som viktig for Norges deltakelse i de europeiske GNSS-programmene. Partene er enige om å ta dette spørsmålet opp til drøfting når retningslinjene og de praktiske ordningene som regulerer tilgangen til PRS, er fastsatt.

## ARTIKKEL 10

### Internasjonalt samarbeid

1. Partene innser verdien av en felles tilnærming til GNSS-tjenester i internasjonale standardiserings- og sertifiseringsfora. Særlig vil Partene sammen støtte utvikling av Galileo-standarder og arbeide for at de anvendes verden over, idet de legger vekt på at Galileo skal kunne samvirke med andre GNSS.

2. For å fremme og gjennomføre denne Avtales målsettinger skal Partene følgelig, og i den grad det er hensiktsmessig, samarbeide i alle GNSS-relaterte saker som reises særlig i Den internasjonale organisasjon for sivil luftfart, Den internasjonale sjøfartsorganisasjon og ITU.

## ARTIKKEL 11

### Konsultasjon og tvisteløsning

Partene skal, på anmodning fra en av dem, omgående konsultere hverandre i alle spørsmål som angår fortolkningen eller anvendelsen av denne Avtale. Enhver uenighet om fortolkningen eller anvendelsen av Avtalen skal løses ved konsultasjon mellom Partene.

## ARTIKKEL 12

### Ikrafttredelse og oppsigelse

1. Denne Avtale trer i kraft den første dag i måneden som følger etter den måned Partene har gitt hverandre underretning om at de har fullført de prosedyrer som kreves for dette formål.

Underretning skal sendes generalsekretariatet til Rådet for Den europeiske union, som skal være depositar for denne Avtale.

2. Utløp eller oppsigelse av denne Avtale får ingen følger for gyldigheten eller varigheten av ordninger som måtte være inngått i henhold til Avtalen, eller for bestemte rettigheter eller plikter som er tilkommet med hensyn til immaterielle rettigheter.

3. Denne Avtale kan endres ved skriftlig, felles overenskomst mellom Partene. Enhver endring skal tre i kraft dagen etter mottak av den siste diplomatiske noten fra den annen Part med underretning om at de interne prosedyrer som kreves for at endringen skal tre i kraft, er fullført.



4. Uten hensyn til nr. 1 er Norge og Den europeiske union, når det gjelder forhold innenfor dens kompetanse, enige om å anvende denne Avtale midlertidig fra den første dag i måneden som følger etter den dag Partene har underrettet hverandre om at de har fullført de prosedyrer som kreves for dette formål.

5. Hver av Partene kan si opp denne Avtale med seks måneders skriftlig varsel til den annen Part.

Denne Avtale er utferdiget i to eksemplarer på bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, gresk, italiensk, latvisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumensk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tsjekkisk, tysk, ungarsk og norsk, med samme gyldighet for alle tekstene.